

БӨЛІМ: UNIVER / ZHUBANOV UNIVERSITY / СТУДЕНТ

Химияны оқытудағы модульдік оқытудың ерекшеліктері

ЖАРИЯЛАНДЫ
19.05.2021СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/97145/>

АННОТАЦИЯ / АҢДАТПА

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің «5В011200 - Химия» мамандығының студенттері Мәжитова Г., Кадырова Г., Тойлыбаева А. Ғылыми жетекші Досанова Б.Б. Химияны оқытудағы модульдік оқытудың ерекшеліктері Химияны оқыту практикасында тұлғаға бағытталған...

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университетінің

«5В011200 - Химия» мамандығының студенттері

Мәжитова Г., Кадырова Г., Тойлыбаева А.

Ғылыми жетекші Досанова Б.Б.

Химияны оқыту практикасында тұлғаға бағытталған тәсілді қолдануға байланысты, оның негізгі ережелері білім алушының жеке басын оқу іс-әрекетінің белсенді субъектісі ретінде дамытуға бағытталған; өзіндік жұмысты күшейту; инновациялық технологияларды, оның ішінде модульдік оқыту технологиясын, әсіресе химияны оқытудың бейіндік деңгейінде зерттеу және пайдалану проблемасы өзекті болып отыр. Бұл технологияның мақсаты-жоғары сынып оқушыларының химияны өз бетінше оқуға қабілеті мен дайындығын дамыту және тәрбиелеу.

Кіріс сөздер: заманауи әдіс, модульдік оқыту, оқу-танымдық, модульдік технология.

Модульдік оқытудың көптеген анықтамаларына қарамастан, олардың барлығын, біздің ойымызша, үш аспект бойынша жүйелеуге болады:

— модульдік оқыту біліктілік сипаттамасының талаптарына жауап беретін оқу пәндерінің жиынтығын ұсынатын мамандық бойынша мемлекеттік оқу жоспарының бірлігі ретінде;

— модульдік оқыту бір мамандықты игеруге қажетті әртүрлі оқу пәндерінен

тақырыптар (бөлімдер) жиынтығын ұсынатын және оқу процесінің пәнаралық байланысын қамтамасыз ететін ұйымдастырушылық-әдістемелік пәнаралық құрылым ретінде;

— модульдік оқыту бір оқу пәні аясында ұйымдастырушылық-әдістемелік құрылымдық бірлік ретінде.

Біздің химия пәнін модульдік оқыту анықтамасы үшінші тәсіл аясында жатыр.

Химия пәнін модульдік оқыту арқылы біз дидактикалық мақсаттарды, оқу материалының логикалық аяқталған бірлігін (пәнішілік және пәнаралық байланыстарды ескере отырып жасалған), әдістемелік басшылықты (дидактикалық материалдарды қоса алғанда) және бақылау жүйесін қамтитын оқу пәнінің дербес ұйымдастырушылық-әдістемелік құрылымын түсінеміз[1].

Модульдер өздігінен білім алуға, шағын топтарда жұмыс істеуге негіз бола алады. Сонымен қатар, оларды орта буын басшылары жаңа рөлдерге, лауазымдарға немесе жаңа міндеттерге дайындық кезінде қызметкерлермен сабақ өткізу үшін қолдана алады.

Химия пәнін модульдік оқыту кезіндегі оқу мақсаттарының көп деңгейлі сипаты келесідей анықталады:

- 1 — деңгей-нақты сабақ түрлерінің жедел оқу мақсаттары;
- 2-деңгей-пәннің оқу мақсаттары;
- 3 — деңгей-оқытудың жалпы педагогикалық мақсаттары.

Жалпы педагогикалық мақсаттардың мазмұны (3-деңгей) маманның моделін немесе біліктілік сипаттамасын көрсетеді және қажетті пәндік және кәсіптік білімді, іскерлікті және жеке адамның жұмыс істеу сапасын көздейді.

Пәннің оқу мақсаттары (2-деңгей) оқу пәнінің мазмұны мен ерекшелігін көрсетеді. Модульдік оқытуда П.Юцявиченнен кейінгі мақсаттардың 2-ші деңгейі күрделі дидактикалық мақсат деп аталады және ол бүкіл модульдік бағдарламамен жүзеге асырылады.

Оқу сабақтарының нақты түрлерінің жедел мақсаттары (1 — деңгей) білім, білік, ақыл — ой операциялары, әлеуметтік-коммуникативтік дағдылар тілінде тұжырымдалады, бұл оқу қызметін нақты ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Модульдік тәсілде операциялық мақсаттар деңгейі интегралдау және жеке мақсаттар деп аталады (П.Юцявиченге сәйкес). Интегралдау мақсатын іске асыруды нақты модуль қамтамасыз етеді. Әрбір интеграцияланатын дидактикалық мақсат жеке дидактикалық мақсаттардан тұрады. Жеке мақсаттарды іске асыруды модульді құрайтын нақты оқу элементтері қамтамасыз етеді.

Химия пәнін модульдік оқыту барысында білім беру мазмұнын таңдау белгілі критерийлер бойынша жүзеге асырылады, мысалы, Ю.К. Бабанский мыналарды атайды:

1. Білім беру мазмұнында әлеуметтік тәжірибенің негізгі компоненттерін, оны жетілдіру перспективаларын, жеке тұлғаны жан-жақты дамыту міндеттерін тұтас көрсету критерийі.
2. Білім беру мазмұнындағы негізгі және маңызды нәрсені бөлу критерийі, яғни ең қажетті, әмбебап, перспективалы элементтерді таңдау.
3. Білім алушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкестік критерийлері.
4. Осы мазмұнды зерделеуге бөлінген оқу жоспарына сәйкес келу критерийі.
5. Бағдарламалардың мазмұнын қалыптастырудың отандық және халықаралық тәжірибесін есепке алу критерийі.
6. Оқу орнының қолда бар оқу-материалдық және әдістемелік базасына сәйкестік критерийі» [2].

Оқу мазмұнын таңдау мәселесінен кейін осы мазмұнды құрылымдау мәселесі туындайды. Бұл әсіресе химия пәнін модульдік оқытуға қатысты, онда оқу мазмұнын автономды модульдерге бөлу маңызды мәселе болып табылады.

Оқу материалын құрылымдаудың әртүрлі әдістері белгілі: дидактикалық матрицалар әдісі (В.П. Беспалько), графтар теориясы (А.М. Сохор), дидактикалық бірліктерді кеңейту әдісі (П. М. Эрдниев), модульдік құрылыс әдісі (П. Юцявичене), құрылымдық және жүйелік білім бірліктерін бөлу әдісі (Б. И. Коротяев).

Оқу материалын құрылымдаудың әртүрлі тәсілдеріне қарамастан, олардың барлығы бірдей принциптерге негізделген. Біз химия пәнін модульдік оқыту мазмұнын құрылымдаудың келесі принциптерін атап өттік:

Оқу пәнінің мазмұнын негізгі ұғымдар мен әдістер төңірегінде жинақтау принципі.

Оқу материалын ұсынудың жүйелілігі мен логикалық реттілігі принципі.

Мазмұнның тұтастығы мен практикалық маңыздылығы принципі. Оқу материалын көрнекі түрде көрсету принципі.

Біздің ойымызша, модульдік бағдарлама химия пәнін оқыту мазмұнын құрылымдау мен ұйымдастыруға қойылатын жоғарыда аталған критерийлер мен талаптарға жақсы сәйкес келеді — модульдерден тұратын дидактикалық дизайн, олардың әрқайсысында дидактикалық мақсаттар бар, оларға қол жеткізу оқу материалының мазмұнымен, дидактикалық құралдармен, бақылау тапсырмаларының кешендерімен қамтамасыз етіледі.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. ПакМ.С.Дидактикахимии:Учебникдлястудентоввузов.-Издание2-е,переработанное,дополненное.- СПб:ООО ТРИО,2012.-457 с.
2. ЧернобельскаяГ.М.Теорияиметодикаобученияхимии:Учебник.-М.:Дрофа,2010.-320с.
3. Шамова Т. И., ПерминоваЛ. М. Основы технологии модульного обучения//Химия в школе. 1995. №2.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.